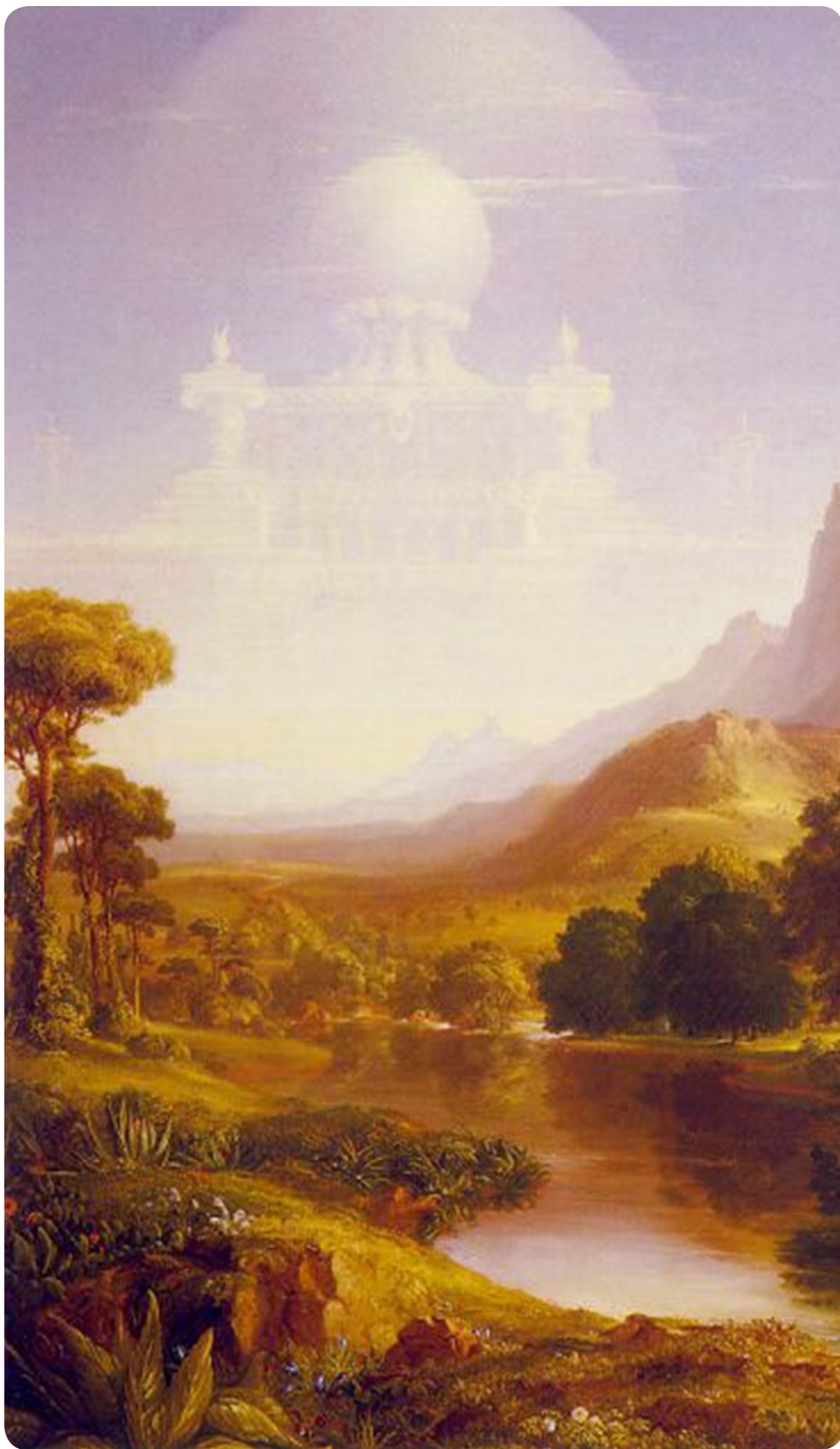


Musíme ísť od toho, čo vidíme, a nejestvuje, k tomu, čo nevidíme, a jestvuje. (sv. Ján z Kríža)

Listy Bdeľost'

Nadkonfesionálny časopis

pre hľadanie kresťanstva v Duchu a pravde (Jn 4.23,24)



PARSIFAL – EZOTERICKÉ KREŠŤANSTVO * OKNÁ GOETHEANA



Obsah

2

Pavel Křišťan

Ezoterické kresťanstvo

4

Zdeněk Váňa

Tajomstvo Grálu IV – Cesta zasvätenia v motívoch okien Goetheana



Listy Bdelosť. Nadkonfesný časopis pre hľadanie kresťanstva v Duchu a pravde v zmysle Jn 4.23,24. Vychádza cca 4x ročne, v elektronickej i papierovej podobe. Zodpovedný redaktor: Peter Kmetek. Vydáva: občianske združenie *Hnutie Bdelosť*.
* **Distribúcia.** Časopis si môžete objednať do e-mailovej schránky a/alebo zaslaný bežnou poštou (ako výtlačok a/alebo CD-ROM). * **Objednávky:** Hnutie Bdelosť, P.O.Box 17, 810 00 Bratislava 1, alebo cez internet na info@bdelost.sk alebo telefonicky/SMS na 0902-242493 (T) a 0907-455579 (O). Elektronická podoba je do e-mailovej schránky zasielaná bezplatne – na jej objednanie stačí poslať e-adresu. Dobrovoľné príspevky na účet občianskeho združenia *Hnutie Bdelosť* sú vítané. * **Predajné miesta:** Bratislava: Čajovňa Biela Lalia, Ružinov, Nevädzová 4 (Kultúrne stredisko CULTUS - Trávniky). Uvitáme vaše tipy na ďalšie miesta, kde by boli ochotní časopis predávať – napr. kníhkupectvo, čajovňa, bioobchod a pod. * **Bankové spojenie:** OTP Banka Slovensko, názov účtu: *Hnutie Bdelosť*, č. účtu: 8183497/5200; platby zo zahraničia: BIC (SWIFT): INRBSK BX, IBAN: SK95 5200 0000 0000 0818 3497. * **Internetové stránky:** <http://bdelost.sk> * **Korektúry textov:** Katarína Beranová, Martin Bobko, Silvia Filiczky, Peter Kmetek, Pavel Šrank, Erika Vondrová. Hľadáme ďalších dobrovoľníkov. * **Obrázky:** str. 1 (detail) a 3: Thomas Cole (1801-1848): *The Voyage of Life: Youth* (1842) (Cesta života: Mladosť); str. 6: Asja Turgenejevová; str. 9 a 17: podľa náčrtov Rudolfa Steinera namaľovala Clara Rettichová; str. 11-14, 19, 20: v rokoch 1928 až 1945 podľa náčrtov R. Steinera do skla vyryla Asja Turgenejevová.

Dříve než autorovi tohoto¹ vyprávění napadlo, aby je napsal, zabýval se dlouho – řadu desetiletí – pověstmi o grálu – především ovšem jejich dvojím největším literárním zpracováním: nedokončeným francouzským dílem Chrétiena de Troyes «Perceval» a německým veršovaným románem «Parzival» od Wolframa von Eschenbach. Nešlo mu o literárně historické zkoumání těchto příběhů, ani o sledování, jak se postupně vynořovaly a dále rozvíjely jejich jednotlivé motivy v lidové nebo umělé literatuře francouzské, irské, anglické, španělské, německé a dalších, nýbrž šlo mu o jejich základní obrazy, naznačující tomu, kdo se jim vnímavě otevřel, podivuhodná tajemství středověkého (a jak se pokusíme naznačit: nejen středověkého) duchovního života, především existenci duchovního proudu usilujícího tehdy o hlubší, obsažnější chápání křesťanství.

Vezměme např. základní obraz Parsifalova příběhu. Přidržme se přitom nejprve Wolframa: Kdesi daleko od lidského hemžení, v místech, kam nikdy nevkročí nikdo nepovoláný, žije kruh «rytířů bílé holubice», opatrujících zázračnou číši; kdo okusí pokrmu z ní, získá podíl na věčnosti, na životě bez smrti. A odkud že má číše takovou moc? Ve výroční den události na Golgotě, na Velký pátek, vkládá do ní Duch svatý v podobě holubice posvěcenou hostií, a ta je pak původcem čaromoci grálu. Ve francouzských verzích je tomu trochu jinak. Grál zde není miska vyhloubená z nebeského drahokamu jako u Wolframa, nýbrž zlatá schránka s hostií (u Chrétiena) nebo zlatý kalich, do něhož kdysi Josef z Arimatie zachytil krev Kristovu kanoucí z kříže (podle Roberta de Boron). Ale ať už vyjdeme z té nebo oné tradice, ať už máme za to, že moc grálu má původ v Kristově krvi nebo v hostií – tedy v Kristově těle – vždycky je bezprostředně spjata s tajemstvím transsubstanciací² v křesťanském smyslu.

Snad se zeptáme: V čem je tedy křesťanství grálu odlišné od všeobecného křesťanského prožívání ve středověku? Odpověď není snadná. Mohla by na první pohled znít: «Vů-

ESOTERNÍ KŘESŤANSTVÍ

bec v ničem». Ale při pečlivějším zamyslení by přece asi zněla: «Ve všem». Kterýkoli zbožný křesťan té doby byl patrně přesvědčen, že tělo Páně, které přijímá při mši, je pro něho pokrmem věčného života, podávaným v pomíjivé vnější podobě. A že přijímáním se spojuje se světem, nad nímž smrt nemá moc, a že jiskra vyššího života, kterou přijal s posvěceným chlebem, v něm bude hořet dále, až za hranici smrti. Ale přitom věděl, že sám určitě jednou zemře. Neočekával, že hostie by mu mohla darovat nesmrtelnost,

Tisíce lidí bylo přece přijetím hostie uzdraveno z těžkých nemocí! A byli také světcí, kteří – jako Chrétiensův Titurel – vůbec nepřijímali jiný pokrm než hostii – až po Kateřinu Emmerichovou nebo Terezu Neumannovou v době poměrně nedávné. A hostie stačila, aby se udrželi při životě. Ano, to jsou výjimky v okruhu obecného křesťanství, výjimky, které ukazují obdobným směrem jako naše pověst. Podstatné pro nás je pouze to, že se podle příběhu o Parsifalovi vyskytovali koncem středověku lidé,

ciace – z grálu – nějakým způsobem zážitek nepomíjivosti jejich vlastního lidství. Že by něco takového nebylo možné? Což nežijí i dnes lidé, kteří prožívají něco obdobného? Pověst o grálu tedy naznačuje, že byli lidé, kteří prožívali křesťanství tak intenzívně, že i do jejich časného vědomí pronikaly záblesky odjinud, z oblasti nadčasové, že byli v nějaké formě účastní působnosti nadmyslových dějů přímo uprostřed pozemského života. Proč o takové možnosti pochybovat? Vedle běžného křesťanství (které bylo samo v té době ještě mnohem intenzívnější než jeho dnešní dozvuky) tu, zdá se, musilo být i křesťanství jiného rázu, esoterní,³ uchováající – v přísné odloučenosti od světa – jakési zkušenosti a poznatky sotva dostupné ostatnímu lidstvu.

Existence esoterního křesťanství: tento základní předpoklad, který studiem nabýval pro autora stále zřetelnější a konkrétnější podoby, vedl ho k stále obnovovanému promýšlení pověsti, podepřenému i četbou přednášek Rudolfa Steinera⁴ a další literatury k tomuto tématu. Tak došel k přesvědčení, že je důležité, aby i v dnešním člověku tento příběh mohl vykouzlit představu, že je možný hlubší kontakt s oním tajemným děním, jež začalo událostí na Golgotě⁵ a neviditelně pokračuje pro ty, kdo se s ním spojili. Komu tane na mysli obraz grálu, je jiným člověkem než někdo, kdo ho nezná.

* * *

Pavel Křišťan: Parsifal (doslov)¹



jakou podle pověsti poskytovala rytířům grálu. Tím jsme se přiblížili k jádru pověsti.

Mohli bychom samozřejmě připomenout, že i v obecném křesťanství se vyskytovalo něco obdobného.

kteří považovali za své životní poslání opatrovat tajemství Kristova těla nebo Kristovy krve, a že těmto lidem, kteří se kvůli tomuto poslání zřekli všech souvislostí s běžným životem, vzházal z tajemství transsubstan-

Pozn. red.: 1) Autor v doslove k svojmu spracovaniu nadčasového príbehu stredovekého rytiera Parsifala prináša podnetné myšlienky platné aj nezávisle od diela, ku ktorému boli pôvodne napísané. V skrátenej podobe vám ich tu predkladáme.

2) Transsubstanciácia: premenenie chleba a vína pri poslednej večeri na telo a krv Ježiša Krista (Mt 26.26-28; Mk 14.22-24; Lk 22.17-20; 1 Kor 11.23-30)

3) Ezoterický: slovo *ezoterický* je z gréckeho *eso-teros*, a znamená „vnútorný,

uzavretý kruh“, na rozdiel od *exo-teros*, *exoterický*, tj. kruh vonkajší, otvorený pre verejnosť. Myslia sa tým nauky vyhradené len pre úzky, vybraný kruh ľudí, a nesmeli sa prezradiť pod trestom smrti nikomu nezasvätenému. Dnes sa preto pojmom *ezoterický* naďalej označuje určitá časť toho poznania, ktoré bolo ešte v minulých storočiach utajované, teraz sa však zverejnilo. Pre mnohých ľudí zostávajú tieto poznatky naďalej „skryté“, aj keď sú zverejnené, pretože nie každý má predpoklady na to, aby ich mohol

pochopiť. (Časopis *Sophia* č. 19, s. 50).

4) Rudolf Steiner (1861-1925): významný kresťanský filozof, buditeľ a duchovný bádateľ, zakladateľ duchovnej vedy – antroposofie, založenej na vhladoch do duchovného sveta, a predkladanej k nepredpojatému porovnaniu s vlastnou životnou skúsenosťou. Viac: viď napr. časopis *Sophia* č. 8 a 9, str. 23.

5) Mt 27.33; Mk 15.22; Jn 19.17.

6) Obraz: Thomas Cole (1801-1848): *The Voyage of Life: Youth* (1842) (Cesta života: Mladosť).